

ПІЗНАЙТЕ ПРАВДУ
А ПРАВДА
ОСВОБОДИТЬ ВАС.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

ЗА НАРІД
І
ЗА ВІРУ.

THE ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

РІК II.

ВІННІПЕГ, МАН. ЧЕРВЕНЬ, 1925

ЧИСЛО (15) 6

ЦЕРКОВНА СПРАВА В ГАЛИЧИНІ.

„Діло” з 24 березня (марта) 1925 каже, що під напором протестів Шептицький „признав несвоечасність (!) а тимчасом шкідливість примусового celibату” і тому висвятив всіх жонатих питомців.

„Признав несвоечасність” значить: признав, що тепер невідповідний час, неможливий для заведення примусового (!) celibату. Ясніше се значить — що бачучи, що тепер годі celibат примусом завести, відложив його заведення на пізніше, на час більше слухний, коли Польша і Рим і Шептицький краще підготовлять ґрунт й уживуть нових (не конче примусових) способів. Виходить таке: celibат має бути, однак: його заведення відложено.

„Діло” радіє навіть, що вже все добре і вигукує: „Витаємо цей важний, глибоко продуманий крок”... Продуманий... себто хитро обчислений! Так і чути глум над українським народом в сім вислові — живий, незакритий глум!

В „Ділі з 12 квітня 1925 є стаття свящ. Г. Яремицького (мабуть з нових, а може і celebса) п. з. „Небезпека релігійного безладдя”, писана, як по змісті видно, на приказ згори, або на платне замовлення. Автор падькає, що до всіх неладів долучаєся і релігійний:

— Українську суспільність обмотують тепер різні релігійні „місіонарі”. Крім ріжнонаціональних латинників, від довшого часу зїзджаються з усіх усюдів, щоби „навертати” нас на „римську віру” (!), — крім автокефальних і загально православних агітаторів, ведуть свою пропаганду зі щораз більшим розмахом баптисти, методисти та пресбитеріане.

До повисшого треба би додати, що „ріжнонаціональних латинників” зачав спроваджати не хто, як таки сам Шептицький ще 1913 року, спроваджуючи бельгійських Редемптористів і примістив їх в своїй таки митрополічій палаті в Угневі. Між спровадженими були тоді Боский, Бон, Схрейверс, Кінцінгер і др. Обчисленим глумом пахне також подане слів — на „римську віру” — в знаках наведення, неначеб то ніяка „римська віра” не існувала.

Про протестантів говорить автор даліше, що приїздить вони з Америки і мають осідки в більших містах Галичини, а головну увагу звернули на станиславівщину і Львів. Щож сприяє протестантизму? А ось послухаймо що Яремицький пише:

— Завдяки сторонничій політиці теперішнього (!) папи й занадто великій податливості деяких наших єпископів (!, авторитет (повага, значіння) папи і єпископів у нас дуже підупав. Враз з тим підупав у нашого народу авторитет церкви взагалі. Кількадесятлітня протирелігійна робота наших соціалістів не пошкодила тільки нашій церкві, що виступи Риму й нашої єрархії в останньому часі.

Отже чорне на білім — непомільний Рим і свої єпископи хруні разом з Шептицьким нищать греко-католицьку церкву в Галичині! Вони роблять се з обчисленням — порозбивають нарід, а потім скажуть: нема в вас ладу, нема сили, отже ставайте римо-католиками Поляками! І так вас мало що є!

Даліше виходить, що протицерковна робота соціалістів не така безбожна, грішна і руйнуюча, як робота папи, Шептицького, Хомишина, Коциловського і взагалі Риму і папської католицької церкви! Соціалісти святі в порівнянню з Римом! Ось де безвірство, де безбожність, де гріхи, де царство злого духа!

Даліше каже автор:

— Говорити сьогодні до наших свідоміших одиниць про католицизм, про папу, про єпископів, це річ дуже нелегка і невдячна... І тому не дивуватися, що „місіонарі” збирають обильні овочі.

Виходить даліше, що лише перед темними можна ще крутнею боронити папи і католицизму, бо темний не знає, що де робиться, а свідомий прецінь знає, що папа, католицизм і зокрема галицькі владика, се явні, завзяті безбожні його вороги. Те саме в Галичині, те саме і в Канаді!

Та слухаймо даліше:

— Наше духовенство мусить боронити своєї позиції (перед папою?) і позиції своєї церкви (як української, чи як католицької?). Воно обов'язане з огляду на добро церкви і народу відперти наступ американських „місіонарів”, принаджених в Галичину неоглядним поступованням П'я XI і наших єпископів.

Кому не посукував Бог розуму, той скаже: Ні! „Доки не проженуть папи і хрунів-владик, з цілим католицизмом, — доти і протестантизм прогнати буде годі. Починати треба

від того папи, що принаджує протестантів”.

Та щоби відперти протестантів, то:

— Духовенство мусить мати поміч і від світської інтелігенції. Однак дехто з нас цього не розуміє... Треба-ж тямити, що де двох бється, там третій користає.

Ось таку раду і пораду дає автор статті! Він радить, щоби інтелігенція здуріла і забула, що се власне папа і хруні-владика принаджують протестантів для ослаблення і знищення греко-католицької церкви і взагалі української сили і щоби та інтелігенція починала борбу з тим протестантизмом, якому папа з своєю братією цілою душею радий. І вийшлаб тоді така комедія: Папа сприяє протестантам, а Українці відпирають протестантизм для добра папського католицизму. Дійсно хитрий плян — принаджити протестантів і тоді викликати борбу між ними й Українцями, а тоді самову (папі і Полякам) скористати.

Та мабуть Українці вже настільки повинні бути мудрі, що поведуть борбу не тільки проти принаджених, але і проти того, хто принаджує.

Інтересні статті про церковну справу є майже в кождім числі перемиського „Українського Голосу”. В 12 ч. др. Андрій Чайковський, п'ятує таке безглузде: в Станиславові на протестаційнім вічу греко-католики домагалися, щоби Поляки передали їм православні церкви, які Польша повідбирала від православних на Волині і Холмщині. Каже він, що се і несправедливо і безкористо. Вийшлоб, що не чужий, але брат брата рабує. Даліше — як можуть греко-католики обсадити православні церкви греко-католицькими священиками (і для кого?), коли в Галичині їх брак! Чайковський каже:

— Бачимо, що унія нікому вже непотрібна. Рим її не хоче, бо папа сказав, що лише римо-католики є справжніми католиками. Польша теж не хоче унії.

Даліше Чайковський каже, що греко-католицька церква доти була нам потрібна, доки народови була з неї користь. Та до сього йде, що нарід користи з неї не буде мати, лише шкоду.

— Але ми мусимо мати нашу народну церкву — каже автор — а коли нею перестане бути греко-католицька, то ми пошукаємо собі иншої, де і наш обряд і наші церковні традиції і наша народність українська будуть збережені... Унія була мостом до переходу з православ'я на римо-католицизм. Той міст тепер так розгойдався, що шарварком його не направиш... Тепер булаб для нас шкода, колиб ми причинилися до поширення унії, де її нема... Для унії не відцураємося соборности України.

В ч. 13 перемиського „Українського Голосу” в статті: „Чи ми раби?” читаємо:

— Достойну відповідь Ватиканови дав малий римо-католицький нарід литовський. Отже ми були би підлими підніжками, колиб прийняли мовчки поличник Риму. Коли „польський папа” вірить лише в католицизм Поляків, то нам не з ним дорога.

В ч. 15 перемиського „Укр. Голосу” в статті п. з. „Хамство” оповідаєсь, як єп. Хомишин вигнав на чотири вітри з сирітського захисту в Станиславові хлопця сироту, Лоточинського, за те, що його брат теолог не хотів стати celebсом. Хлопця Хомишин казав вигнати серед ночі. Такий поступок єпископа стаття зве „хамством” — а се те само, що єпископа називати „хамом”. В иншій місци названо Хомишина „сатрапом”.

В тім же 15-ім числі є ще стаття станиславівського богослова, в якій показує він, як там виховуєсь священиків. Ось що там між иншим читаємо:

— Головні засади нашого семинарського виховання такі: 1.) Ти є дурний, бідний, безпомічний раб, бо в противнім разі не був би ти в семинарі. Тому мусиш бути безгранично слухняний і вдячний за всі ласки тим, що тебе тут удержують і тим, що тебе тут прийняли. 2.) Мусиш бути celebсом, хоч може тобі видається, що будеш найнещасливішим чоловіком і упавшим священиком. Байдуже, який твій характер, які здібности, лиш щоби ти був celebсом, бо я так хочу, так мені треба. 3.) Коли хочеш у мене бути в ласках, мусиш доносити мені, що роблять, або говорять священики, особливо жонаті, а по їх карках зайдеш до значіння у мене. — В такім моральнім багні ми були!

Подібного є більше, але переповісти всего годі. Та з поданого вже видно, що там люде думають і що робиться. Певна річ, що кожда така стаття розгойдує міст унії більше і більше. Та чим скорше він завалиться, тим скорше припиниться протестантська робота. Бо тоді лише люде не пійдуть за чужим, коли будуть мати рідне своє.